ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

РІК XXXII СІЧЕНЬ — РІЗДВО Ч. 1 (360)

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
— й —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Співробітникам, Передплатникам, Читачам,
Їх Батькам, Виховникам і Вчителям,
всім Прихильникам і Жертводавцям
— б а ж а є —
ВИДАВНИЦТВО й РЕДАКЦІЯ „В Е С Е Л К И"

Із вертепом, з колядою
Йдем з різдвяною звіздою
Від хати до хати
Із Різдвом усіх вітати,
Заколядувати.

Б. Д.

РОЗГАДАЙМО!

ЧИ ВПІЗНАЛИ?..

Не бувала я ніде,
Тільки у крамниці,
Але можу розказать
І байки й билиці.

Часом віршика скажу
Про кота і мишку...
Чи впізнали, діти, ви
З малюнками . . . . . .

ЩО ЦЕ?

а) Летить легенький,
Летить м'якенький,
А як сонце припече,
Враз водою потече.

— о —

б) Біла ковдра лежала,
Та від сонця розтала.
Хоч була біленька,
А вода брудненька.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК У ЧИСЛІ „ВЕСЕЛКИ" ЗА ГРУДЕНЬ 84.: ПОДІЛІТЬ ТРЬОМА ПРОСТИМИ ЛІНІЯМИ:

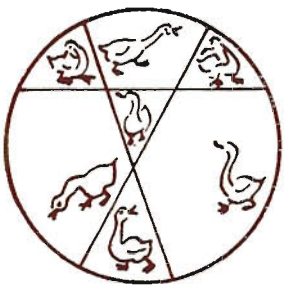

ШІСТНАДЦЯТЬ СЛІВ: 1) Ікра; 2) Роса; 3) Коса; 4) Куна; 5) Мука; 6) Рука; 7) Мапа; 8) Вода; 9) Рожа; 10) Липа; 11) Миша; 12) Кора; 13) Хата; 14) Рана; 15) Риба; 16) Ґава. АКРОСТИХИ. а)Сніг, б) Мороз.

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редаґує Колегія. Річна передплата становить у ЗСА — 8:00 дол. у інших країнах — рівновартність цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 дол.

THE RAINBOW — VESELKA

ISSN 0300-6379

Обкладинка роботи Едварда Козака

Published monthly, except May to August Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
30 Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Supscription $8:00 per year UNA members $5:00 per year
Entered as Second Class at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:
Ярослава Кучма — Колядники

О. ПІДГІРСЬКИЙ

ТАМ У ВИФЛЕЄМІ...

(Ілюстрація Уляни Яців-Жураківської)

**На вечірнім небі зірка засвітила,
Добру вістку добрим людям
Із небес звістила —**

**Що у Вифлеємі, в стайні на підгір'ї,
Там Син Божий народився
В Святої Марії.**

**Три князі зі Сходу йдуть Його вітати,
А ангели з пастушками
Колядки співати.**

**Та й і ми співаймо, українські діти,
Щоб Ісусик, Дитя Боже,
З нами міг радіти.**

**Наш малий Ісусе, ми Тебе вітаєм.
Щастя й долі для народу
Рідного благаєм.**

**Дай малий Ісусе, Ти, Дитинко Божа,
Щоб зацвіла Земля Рідна,
Мов та квітка гожа.**

Валентина ЮРЧЕНКО

ЗИМА

(Ілюстрація Марти Гулей-Леґецкіс)

**Перед хатою ялинка
Пишна, нов князівна,**

**У вікно глядить Галинка,
Бачить диво-дивне:**

**Снігом вкриті гілочки,
Ніби лапки білі,**

**Бо сніжинки-зірочки
Всю ялинку вкрили.**

**Оченята в Галі сяють,
Носик біля шибки,**

**Навіть ротика розкрила,
Наче спрагла рибка.**

**— Може зайчик під ялинку
Прийде гостювати?**

**І спішить мала Галинка
Моркви йому дати.**

**— Ні, не прийде зайчик твій, —
Каже мама доні, —**

**Біля хати пес Крутій
Сидить на припоні!**

Микола ПОГІДНИЙ *Ілюстрації Едварда КОЗАКА*

ШЛЯХ БОГОРОДИЦІ

Різдвяна леґенда

У жидівській землі панував недобрий і жорстокий цар Ірод. Він завжди боявся за свою царську владу й корону.

Якось прийшли до нього три царі зо Сходу й спитали, де народився новий жидівський цар. Дуже злякався Ірод і звернувся з запитом до своїх священиків. Божі служителі подивились у святі книги і сказали йому, що той цар, про якого питають, народився у містечку Вифлеємі.

Ірод передав ці слова трьом царям і, приховавши свій страх та злість, попросив їх:

— Знайдіть новонародженого царя ізраїльського,[1] а потім, вертаючись, вступіть до мене, бо я хочу теж йому вклонитись.

Але даремно чекав Ірод на їх поворот.

Тоді запалав він гнівом, вислав до Вифлеєму своїх вояків і наказав їм повбивати всіх дітей до двох років життя. Але його лихі наміри не вдались. Господь не дозволив йому погубити Боже Дитя. Праведний Йосип дістав у сні осторогу від янгола. Тієї ж ночі Йосип посадив Божу Матір з Ісусиком на ослицю, і всі троє втекли до Єгипту.

Ірод довідався про це. Зараз вислав послів до єгипетського фараона,[2] щоб видав йому Йосипа й Марію з Ісусом. Фараон, знавши жорстокість Ірода, дуже злякався, бо Іродові допомагали могутні римляни. Щоб заспокоїти Ірода, фараон наказав воякам шукати Ісусика по всьому Єгипті.

Старенький Йосип у розпачі не знав, що робити. Та вночі у сні знову з'явився йому янгол і наказав утікати з Марією та Ісусиком до берегів великого моря.

Негайно вирушили вони в далеку дорогу. Подорож була дуже небезпечна й важка: вдень дошкуляла їм страшна спека, спрага й піскові бурі, а вночі — холод і страх перед розбійниками. З трудом добрались вони до моря, і тут побачили велике многолюдне місто.

Але хто це йде вулицею і вже здалека вклоняється Святій Родині? Це ті самі три царі, що відвідали малого Ісусика в Вифлеємі.

Старенький Йосип розказав їм про своє горе.

Царі порадились між собою, і один з них сказав Йосипові:

Якщо хочете врятувати Боже Дитя, то ідіть зо мною. Ось мій корабель, поїдемо разом у мою батьківщину — Роксолянію.[3] Там нічого вам бо-

ятися, бо в моєму царстві ні Ірод, ні римляни, ні боязливий фараон не мають жадного права.

Матінка Божа і Йосип втішились. Вони зараз зійшли на корабель і того ж дня відплили. Подорож морем була довга й небезпечна, та вони раділи, що врятували Боже Дитя від лукавого Ірода. З Божою поміччю переплили щасливо великі води, аж опинилися на морі, яке тоді називалося Евксинським,[4] а згодом Чорним морем.

Тоді сказав до них цар:

— Тепер нічого вам уже боятись! Ми вже близько мого царства. Радійте, що всі небезпеки за нами!

Незабаром корабель причалив до берегів землі роксолян.[5] Йосип і Марія з Ісусиком вийшли на суходіл і подякували Богу за цю ласку. Цар хотів був обдарувати їх гостинцями, але Йосип сказав:

— Хай тобі Бог заплатить за все добро, яке ти нам учинив! Наш Господь більший за всіх царів земних. Він не залишить нас без своєї опіки.

Тоді Матінка Божа з Ісусиком та Йосип попрощалися з царем і пішли берегом ріки Бористену, що згодом дістала назву Дніпра. В одній балці знайшли вони порожню хату, і там замешкали.

Мати Божа всім серцем полюбила нову батьківщину. Вона молилась, щоб Бог не дозволив знищити цей добрий нарід лютим ворогам і завжди мав його у своїй опіці.

Та не довго довелось Святій Родині жити в Роксолянії. Господь Бог мав інші пляни, бо призначив своєму Синові проповідувати слово правди між ізраїльтянами. Тож одного ранку з'явився Матінці Божій святий янгол і привітав її словами:

— Вертайся, Маріє, з Ісусом і Йосипом до Назарету. Ірода вже нема на світі.

Почувши таку вістку, Мати Божа зраділа, але й засмутилась:

— На кого ж я залишу цей гостинний нарід, що так багато терпить від ворогів?

— Не тривожся, — сказав янгол, — Господь дасть цьому народові силу витримати. Його ніхто не переможе, і він завжди лишиться вірним Богові.

А діялось це якраз після весняного дощика. Було тепло й радісно.

Янгол поблагословив променистою рукою синє небо та золоте сонечко, і сталось велике диво. Від неба аж до землі, до стіп Матінки Божої простелилась промениста райдуга-веселка. Вона засяяла різними кольорами, розкинувшись чарівною доріжкою. По цій барвистій райдузі з'їхав вкритий узорами ридван[6] і зупинився біля янгола.

Свята Родина сіла у чудесний ридван, він піднявся райдужним шляхом і зник у небесній блакиті... З тяжким серцем розійшлись люди по своїх оселях...

А ви, діти, як побачите чудову райдугу-веселку на небі, знайте — це шлях Пресвятої Богороди, яким Вона колись вернеться до нас поблагословити нашу волю.

---

[1] ізраїльський — жидівський.

[2] фараон — назва єгипетських володарів у давнину.

[3] Роксолянія, Скитія, або Сарматія — старовинні назви земель, які заселює тепер український нарід.

[4] Евксинське море — грецька назва, значить море „гостинне для чужинців".

[5] роксоляни — одне з сарматських племен, що жили в давнину на просторах між Карпатами й Доном.

[6] ридван, або карета — парадний повіз, якого вживали в давнину вельможі.

ВЕЛИКІ, НЕЗАБУТНІ ДНІ

В кінці першої світової війни, коли в Московщині повалено царську владу, народи, поневолені Москвою, почали творити власні держави. У Києві українці створили свою владу — Українську Центральну Раду. Сталося це весною 1917 року. Гомонів тоді Київ — сповнявся радістю і щастям. Це ж знову творилася рідна Держава.

Софійський Собор у Києві. На площі цього собору проголошено незалежність і соборність Української Держави 22 січня 1918 і 1919 рр.

22-го січня 1918 року проголошено в Києві окремим Універсалом, що Україна стає вільною, ні від кого незалежною державою, що твориться Українська Народна Республіка. Тим часом у Московщині большевики взяли владу в свої руки і рушили з півночі війною на Україну.

Проти большевицьких ватаг виступили з Києва студенти-юнаки — Студентський Курінь. Було їх всього 300, а вслід за ними вийшли військові частини. На землях Чернігівщини, на залізничній станції Крути відбувся 29 січня 1918 року нерівний бій горстки юнаків з тисячами большевицьких матросів. В тім кривавім бою полягли юнаки-герої, засвідчивши тим героїчним чином свою велику, жертвенну любов до рідного краю і народу.

Весною, коли прогнано з України московських наїзників, тіла героїв-юнаків привезено до Києва і врочисто поховано над Дніпром.

Тоді західні українці, що були під владою Австрії, готовилися взяти владу в свої руки. 1-го листопада 1918 року в столиці Галичини — у Львові замаяв на ратуші жовто-блакитний прапор і проголошено створення Західньої Української Народної Республіки. А за короткий час — знову в день 22 січня 1919 р. — проголошено в Києві на площі перед храмом св. Софії злуку всіх земель України.

Залунали дзвони київської Софії, звіщаючи всій землі українській і всьому народові, що віднині немає меж, що віднині є тільки один український народ і одна соборна Українська Держава.

Пам'ятник гетьманові Богданові Хмельницькому на Софійській площі в Києві

Великі, радісні були це дні, та недовго тривала воля, — бо одвічні вороги України рушили збройно проти України: поляки зайняли Львів і Галичину, а москалі-большевики Наддніпрянську Україну.

Кілька років потривала нова Українська Держава, але день 22 січня 1918 року, день 1 листопада 1918 року і день 22 січня 1919 року стали для українського народу незабутніми історичними датами. *Б. Д.*

Володимир МАЦЬКІВ

ЗОЛОТІ ВОРОТА

До найцінніших пам'яток давніх часів у Києві належать останки Золотих Воріт. Так називалася брама в оборонних укріпленнях, що колись оточували цю княжу столицю. Золоті Ворота збудував славний володар Руси-України, Ярослав Мудрий, на місці бойовища, де він розгромив орду печенігів.

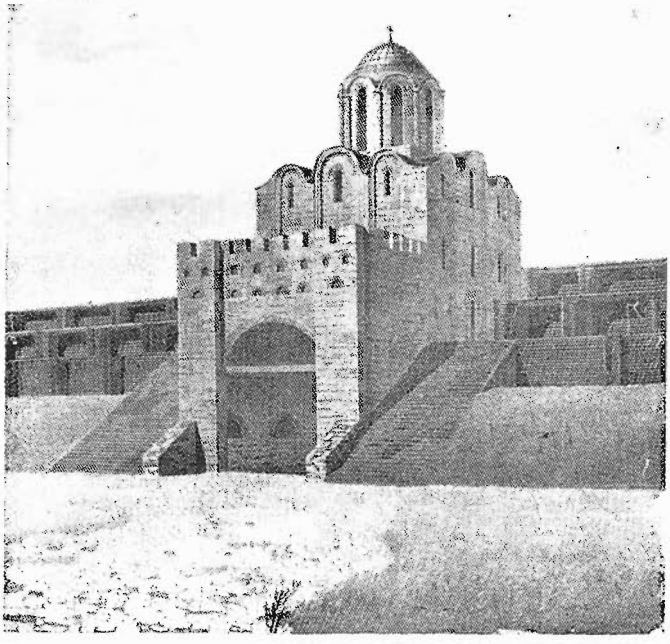

Учені дослідники старовини — історики, археологи та архітектори зробили реконструкцію первісного вигляду Золотих Воріт.

Історія Золотих Воріт така: 1036-го року печеніги прийшли із степів над Дніпром та Доном і облягли Київ. Дивлячись на велике вороже військо, князь Ярослав зажурився. Він знав, що перемогти ворогів не буде легко. Ярослав гаряче помолився до Пресвятої Богородиці й обіцяв збудувати церкву на її честь, якщо доб'ється перемоги.

Почався бій. Велика була сила в печенігів, але князь Ярослав таки їх переміг і прогнав з української землі. Коли війна закінчилася, Ярослав на цьому бойовищі побудував нову частину міста з прегарною церквою Софії-Премудрости Божої та монастирями св. Юрія й св. Ірини. Треба було також будувати нові укріплення з валами й частоколом. В укріпленнях Ярослав наказав вимурувати міцну браму, а над нею — церкву Благовіщення Пресвятої Богородиці. Браму прикрашено позолоченою бляхою, і від того стали її називати люди Золотою Брамою або Золотими Воротами.

Коли закінчено будову, князь скликав духовенство та мешканців міста і урочисто віддав свою державу, військо й нарід під опіку Богоматері.

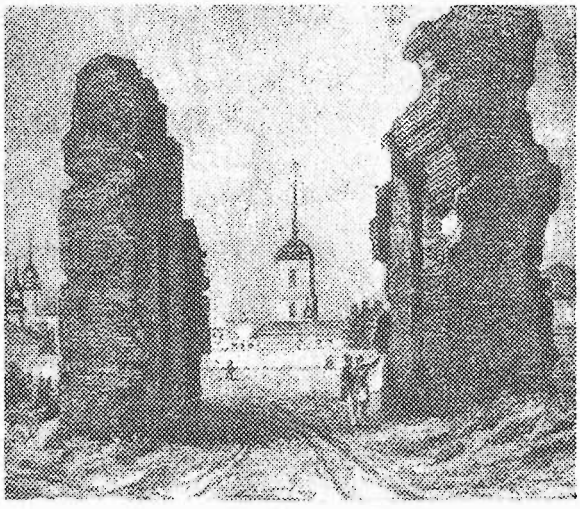

Залишки Золотих Воріт перед їх відновленням

Під Золотими Воротами не раз відбувались кривaві битви. Це спричинило часткове ушкодження брами, хоч її будова була міцна. У 1320 р. її перебудовано і звужено до 5 метрів.

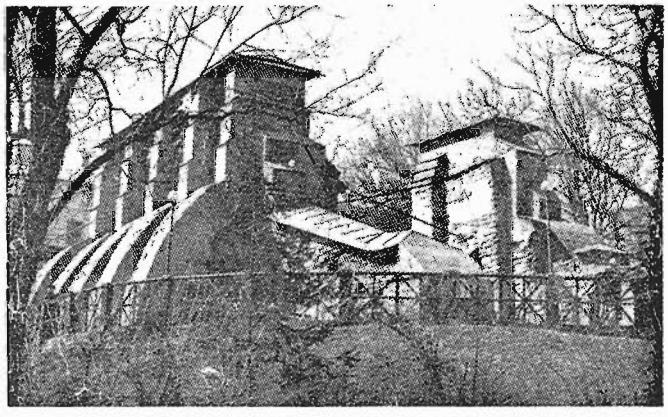

Золоті Ворота, символ Української Державности після відновлення

Через Золоті Ворота в'їхав тріюмфально до Києва гетьман Богдан Хмельницький, коли в січні 1649 року вернувся з переможної війни проти Польщі. Золоті Ворота стояли ще в 1750 р., але вже в 1783 р., коли Україна опинилась під московським пануванням, їх рештки засипано землею. Через 50 літ їх відкопано і скріплено підмурівками й залізними прутами. В такому стані брама стоїть до сьогодні, як свідок колишньої слави й могутности.

Марійка ПІДГІРЯНКА

СТРІЛЬЧИКОВА ДУШКА

(Ілюстрація Любослава Гуцалюка)

Їде Стрільчик, їде
То полем, то лісом
Боронити Рідну Землю
І мечем і крісом.

Їде Стрільчик, їде,
Над ним вітер свище —
Щораз далі батько-ненька,
Ворог щораз ближче.

Їде Стрільчик, їде,
Сніг дрібненько трусить —
Впала куля у серденько,
Погибати мусить...

Стрільчик гине, гине,
Впавши серед поля —
Аж тут світлом засіяла
Вифлеємська зоря.

Янголи злетіли,
Підстелили крильця,
Взяли душку Стрільчикову
В Господні ясельця.

Ой, зорій ти, душко,
Як різдвяна мріє,
Буде тебе колихати
З Ісусом Марія.

І засвітять свічку,
Заквітчають двері,
Будуть тебе поминати
При Святій Вечері.

Пояснення-словничок: **Стільчикова душка** — душка українського вояка (soldier), що боронив Рідний Край. У Різдвяний Свят-Вечір українці поминають душі померлих, в тому і поляглих на війні: **кріс** — так у Західній Україні називають рушницю (rifie); але властиво то стародавня рушниця, що стріляла після викресення з неї вогню (тому: кріс,), ударом по кремені (flint-lock); **ясла** — crib, manger, але тут: ясла, де лежав народжений Ісус; зоріти-зоряти — світити, блищати (starry).

СНІЖИНКИ

(Ілюстрація Василя Залуцького)

Ой мете сніжок надворі!
Все у білому уборі:
І сади, і луг —
Вся земля навкруг.
То біленькі сніжинки,
Як пухнасті пір'їнки,
Іскристі, малі,
Линуть і линуть,
Стелять перину
На землі.
Так легенько спадають,
Все навколо вкривають
М'яким кожушком.
Гори й долини,
Сосни й ялини
Під сніжком!

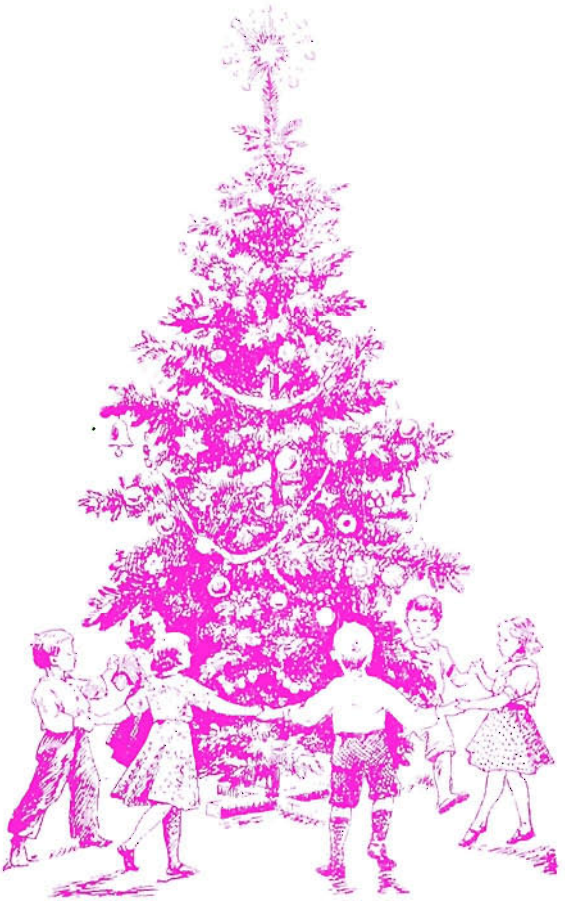

Сяють вікна будинків,
Всюди видно ялинки —
Скрізь красуні іскристі
На почесному місці.

Текст: Світлана КУЗЬМЕНКО

Ілюстрації: Іван БРИКОВИЧ

ІВАСЬ-МУДРАСЬ

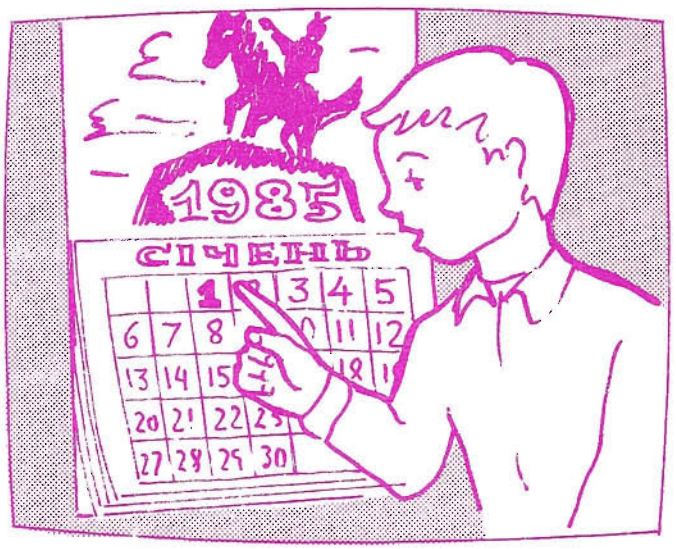

Знову січень! — Як щороку.
Вже зима собі нівроку —

Бо мороз набрався моці.
Січень — перший місяць в році.

Перше січня, — як щорік —
Починає Новий Рік.

Як Новий Рік зустрічають:
І танцюють, і співають.

І, звичайно, що ніколи
У той день не вчаться в школі.

А надворі біло-біло —
Снігом все зима накрила.

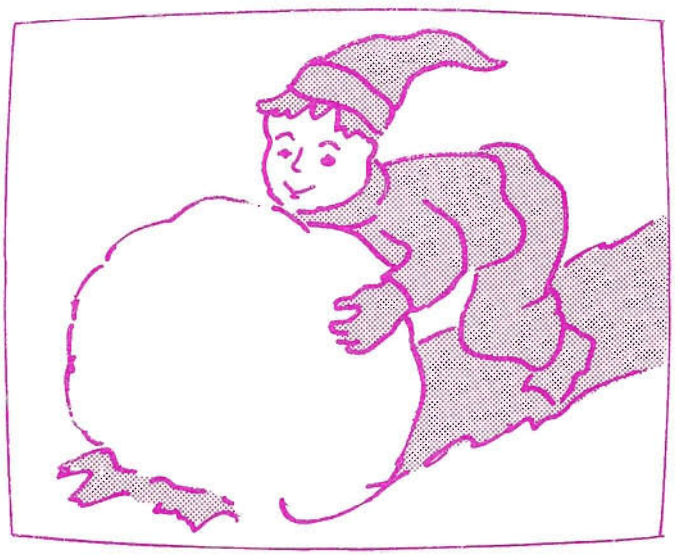

Сніг пухкий та ще й лапатий —
Добре в сніжки ним пограти.

Вийшов, лиш, Мудрась із хати —
Сніг у м'яч почав качати.

Мить! — як вже й зібрались діти —
Бабу почали ліпити.

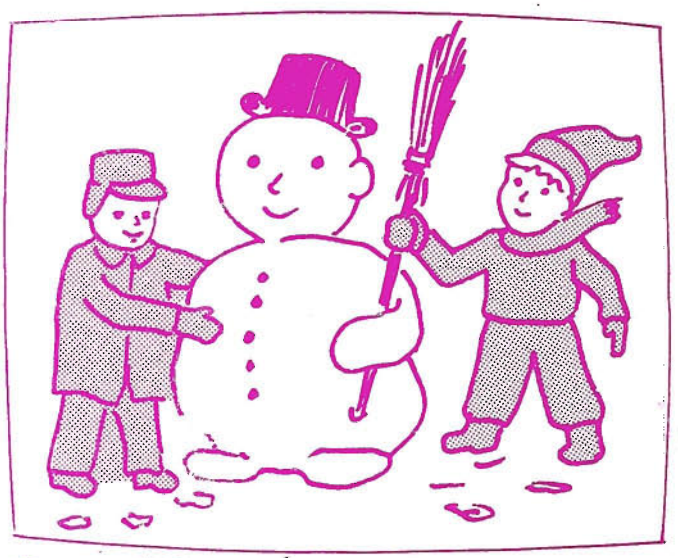

Ось вже баба і готова.
Вийшла гарна! Ні, — чудова!

— Після баби, — кажуть діти, —
Діда будемо ліпити!

Хай обоє будуть в нас!
Чи ж не так?! — сказав Мудрась.

Пояснення-словничок: **міць** (род. мн.) моці — сила (power, strength); **бути нівроку** — бути в силі, добре себе почувати.

ПРО СЕЛІМА ТА ЙОГО СЛОНА МАРУ

(Ілюстрації Марти Гулей-Леґецкіс)

В азійськім краю, над берегом Бенґальського моря, стояли села, де хати були з очерету і з моху, а мешканці гіндуси живилися рижом, кокосовими горіхами, бананами і дактилями. То було більше як сто літ тому.

В однім такім селі жила бідна вдова, Селіна. Вона мала сина-одинака Селіма. Коли Селім підріс, став помагати матусі. Майже щодня бігав у ліс, вилізав на високі дерева і приносив додому багато смачних дактилів та кокосових горіхів. Раз, ідучи лісом, побачив молоденького слона, що лежав горілиць і не міг устати. Був ледве живий. Хлопець насилу поміг слонятку стати на ноги і привів його до свого дому. Тут примістив його на мураві, обгородив тином і доглядав його. Слоник так привик до хлопця і до його мами, що не тікав у ліс, навіть тоді, як Селім пускав його поза огорожу. Так заприязнилися тварина і людина, ставши нерозлучними приятелями. Згодом слон ходив з Селімом до лісу і, вертаючись, ніс на собі призбирані овочі. Хлопець назвав слона Мару.

Уночі Мару лежав перед порогом хати і сторожив Селіма та його маму. А було від чого сторожити, бо там жили леви, що нападали на людей і звірів. Одної ночі підкрався під хату злющий лев. Він хотів розвалити стіну і напасти на Селіма та Селіну. Але в цю мить слон ухопив його хоботом і кинув ним з такою силою до землі, що лев згинув. Вранці Селім застав слона, що спав коло забитого лева. В селі настала велика радість, бо то був той лев, якого люди найбільше боялися.

Кілька днів Селім не був удома. Коли вернувся, застав своє село зовсім порожнім. Що сталося? Ватага розбійників напала на село і забрала людей, щоб потім продати їх у неволю багачам у приморськім місті. Також любу матір Селіма забрали розбійники з собою. Безрадний Селім упав перед хатою на землю і плакав, а його вірний слон стояв над ним, сумно звісивши хобот. Але Селім довго не плакав, бо знав, що плач багато не поможе. Він задумав піти зі своїм слоном у світ, заробити гроші та викупити рідну неньку з неволі.

Він зразу пішов до великого міста, але ніхто не хотів узяти його на працю. Тоді спала йому на голову добра думка: він навчив Мару брати на кінчик хобота капелюх і так тримати на вулиці перед прохожими. Людям це сподобалося, і вони стали кидати в капелюх дрібні гроші. Слон кланявся, а людям це ще більше подобалося. Селім був дуже ощадний, він видавав гроші лише на конечні видатки. Так вони ішли з міста до міста, і в торбі

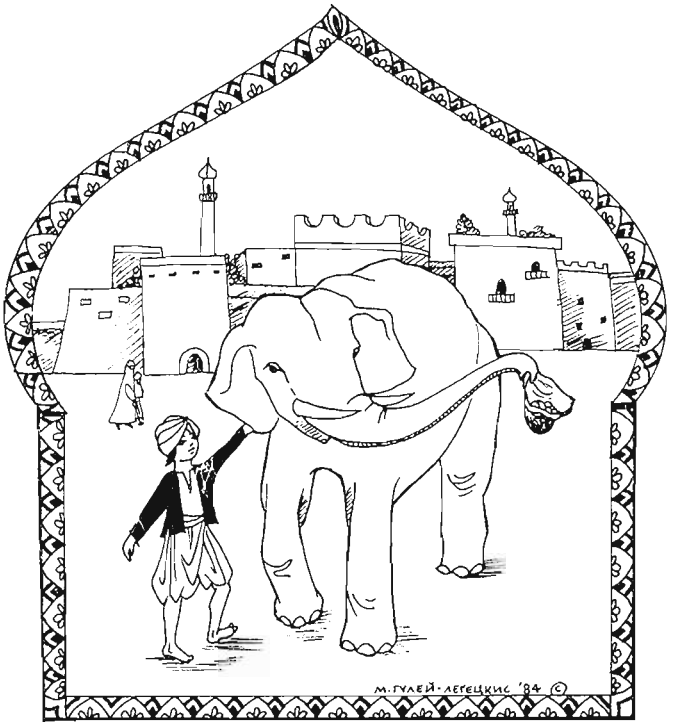

збиралося щораз більше грошей. По дорозі Селім усюди питав про свою маму. Досі він не знайшов її, але не тратив надії, що знайде.

Та трапилося несподівано нещастя. Коли Селім стояв на вулиці з Мару, якийсь хлопчище кинув у капелюх великий камінь. В капелюсі зробилася діра, і гроші розсипалися по вулиці. Мару так розгнівався, що схопив хоботом пустуна і тричі занурив його в річці. Хлопцеві нічого злого не сталося, але його мати підняла крик і подала Селіма до суду. Суд присудив, що Селім мусить віддати свого слона до королівських стаєн. З жалем Селім попрощався зі своїм вірним Мару.

Тоді Селім вирішив вернутися в рідне село — може застане там когось, що знав би щось про його рідну маму. Ішов він зажурений і пригнічений уже третій день. Раптом почув за собою тупіт. Оглянувся, а то біжить його вірний Мару. Він розірвав ланци, розбив двері стайні, втік з міста і побіг слідом свого Селіма, аж догнав його в дорозі. І вже обидва дійшли до Селімового села. У селі застав Селім кількох людей, що їм удалося втекти з неволі. Але про матір Селіма вони нічого не знали.

Сумний ходив Селім кругом своєї хати і понад берег моря. І несподівано настоптав у піску щось блискуче. То був шматок дзеркала. Селім дзеркала ніколи не бачив, тож приніс його до хати. Та враз відскочив переляканий, бо дзеркало заговорило:

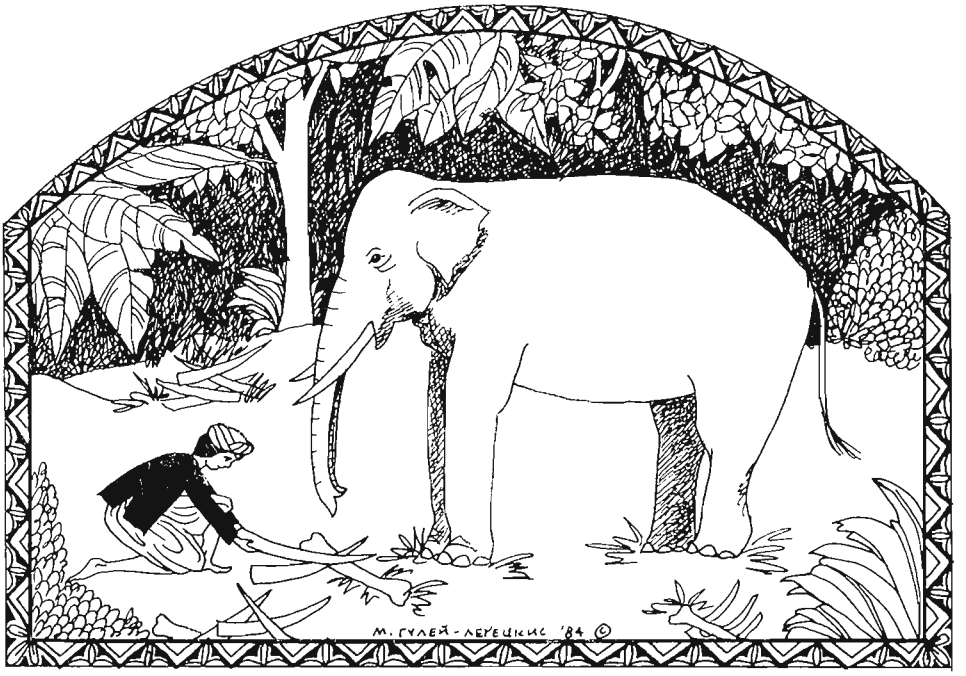

— Селіме, я є куском дзеркала, що належало до лютої королеви, мачухи Снігурочки. Це дзеркало розбилося після смерти королеви. Я є частиною того дзеркала, що вміє говорити. Я скажу тобі все, що ти хочеш знати, бо я все знаю.

Селім не вірив своїм вухам, але запитав.

— Де є моя мати?

В цю хвилину побачив він у дзеркалі велике місто з мечетами і кликнув радісно:

— Це місто мені знайоме. Це Кумазі. Там я був з моїм Мару на мандрівці. Там тепер перебуває моя мати.

Зараз зранку вибрався Селім зі своїм слоном до міста Кумазі. В одній торбині ніс кусок чарівного дзеркала, а в другій торбині — гроші. Коли прийшли до міста, Селім глянув у дзеркало і побачив свою матір. Вона працювала в якімсь городі, обривала кавові кущі. Селім зараз допитався до плянтації кави і сказав власникові:

— Я хочу викупити свою маму, рабиню Селіму. Ось візьміть ці гроші й пустіть її на волю.

Хитрий власник плянтації догадався, що хлопець дуже любить свою маму, тож треба це використати. Він оглянув торбину грошей і сказав:

— Замало! Принеси ще стільки!

Зажурився Селім, але не попав у зневіру. Він помандрував з міста до міста і знов збирав зі слоном гроші до капелюха. За рік Селім вернувся до Кумазі й приніс власникові потрібні гроші.

— Вдесятеро більше хочу! — сказав безсердечний власник.

Селім утратив надію на визволення мами. Він пішов зі слоном у ліс, упав на мох і гірко заплакав. Раптом почув, як Мару торгнув його за рукав, ніби хотів сказати: „Іди зі мною, не трать надії, я тобі допоможу!" Врешті підняв з моху Селіма, посадив на свій хребет і заніс його на кладовище, де було багато костей з давно загинулих слонів. Люди про кладовище в глибині лісів не знали.

Селім зараз зрозумів, яку прислугу зробив йому Мару. Слонові зуби—ікли такі дорогі, як золото. Селім навантажив на Мару багато іклів, і вони знов вернулися до Кумазі. Тут Селім продав ікли і з грішми пішов до власника плянтації.

Коли Селім був уже на плянтації, побачив здалека свою маму, що працювала разом з іншими рабинями. Він поклав перед власником мішок грошей і вже хотів іти до мами. Але власник сказав:

— Стривай! Стільки грошей ти не міг так скоро заробити. Ти, мабуть, когось обікрав або ограбив і вбив.

І він ударив Селіма батогорм. Почувши біль, Селім кинувся на власника, щоб зловити його за бороду. Власник ударив знову Селіма по голові, і той упав. В цю хвилину Мару, стаючи в обороні свого друга, схопив власника хоботом і кинув у кавові кущі. А потім узяв Селіну й Селіма на свій хребет, мішок з грішми поклав біля них і з таким

Закінчення на стор. 12-ій внизу)

ХЛОПЧИК—ПОКОТИЛЬЧИК

(Ілюстрація Марти Ґулей-Леґецкіс)

Був раз маленький хлопчик, дуже кругленький і грубенький. Його мама була також кругленька і грубенька. Жили вони у кругленькій хатинці, що мала малі круглі віконця і круглі двері, малий круглий комин і малий круглий ґаночок. Всередині був малий круглий стіл і маленькі круглі крісла. Біля кожного крісла стояв малесенький круглий стільчик. Цей малесенький грубий хлопчик, його мама і тато мали такі короткі ноги, що, сидячи на кріслах, не досягали підлоги. У малій круглій кухні була мала кругла грубка, і маленькі кругленькі

горнятка, і бляшані форми, в яких мати пекла кругленькі бублики. У кругленькому городці росла маленька кругленька яблунька, а на ній — червоні кругленькі яблучка.

Одного для хлопчикові сказали занести його кругленькій тітці кругленький завиванець і кілька яблук. Поклав він їх у маленький кругленький кошичок, закликав свого маленького кругленького песика і вибралися в дорогу. Не пройшли вони ще навіть половину дороги, як здибали невеликого гусака.

— Куди йдеш, маленький грубенький хлопчику? — запитав гусак.

— До моєї кругленької тітки! — відповів хлопчик.

— А що ти маєш у цьому кругленькому кошичку?

— Яблучка і бублики для моєї кругленької тітки.

— Я люблю яблука й бублики, — сказав гусак. — Тож це все мусиш дати мені!

— О ні, — відповів кругленький хлопчик і почав утікати. Та не міг бігти скоро, бо його кругленькі ніжки були такі коротенькі. Його песик також не міг бігти скоро, бо і його маленькі кругленькі ніжки були коротенькі. Гусак вихопив кошичка з рук

ПРО СЕЛІМА ТА ЙОГО СЛОНА МАРУ

(Закінчення зі стор. 11ої)

тягарем пішов з міста до Селімового села.

Тепер Селім мав при собі улюблену маму і чималий мішок з грішми. Але він не сидів без діла. Він задумав визволити всіх мешканців села. Він розпитував дзеркала, де хто проданий у неволю, потім їхав туди і викупляв його. Він озброїв своїх односельчан, і розбійники вже не мали сміливости нападати на їхнє село, де Селім тепер був за війта.

До глибокої старости прожив Селім між людьми у великій любові та пошані. Люди так само любили і шанували його вірного друга, слона Мару, бо знали, що без Мару Селім не міг довершити таких корисних діл.

За журналом „Світ дитини"

Пояснення-словничок: **гіндуси** — мешканці Індії; **горілиць** — backwards; **насилу** — with difficulty; **мурава** — green grass; **розвалити** — to pull down; **хобот** (у слона) — trunk; **ватага** — gang; **розбійник** — robber; **викупити** — to ransom; **прохожий** — passer-by; **нещастя** — misfortune; **пригнічений** — пригноблений (depressed); **тупіт** — stumping; **ланц** — chain; **догнати** — to overtake, to catch up; **дзеркало** — mirror; **мечет** або мечеть — mosque; **зневіра** — desperation, hopelessness; **власник** — owner; **мох** — moss; **кладовище тварин** — animal graveyard; **ікло** — зуб слона (tusk); **рабиня** — невільниця (slave); **ограбити** — to rob; **батіг** — whip.

хлопчика і перевернув кошичка догори дном. Хлопчик і кошичок упали на песика і перевернули його також. Хлопець з горбка почав котитися вниз, і котився, і котився... І песик котився зараз за хлопчиком, і кошичок став котитися за песиком, і кругленький завиванець котився за кошичком, а за ними котилися кругленькі яблучка. Котилися так швидко, що гусак, який то біг, то підлітав, не міг наздогнати навіть найостаннішого яблучка.

Скотився маленький круглий хлопчик з цього горбка на другий, а за ним песик, і кошичок, і завиванець, і яблука. Котились і котилися. А потім гоп! — підскочив маленький кругленький хлопчик, за ним песик, і кошичок, і завиванець, і яблучка. І де вони всі опинилися? — Біля хатини кругленької тітки.

І піднявся кругленький хлопчик, піднявся маленький кругленький песик, а кошичок, завиванець і яблука лежали тихо-тихенько на землі. Підняв хлопчик завиванця і яблучка, поклав до кошичка, бо вони були так само смачні, як передше. Хлопчик дав їх своїй кругленькій тітці, а вона дала йому і песикові по кругленькому червоному цукоркові.

— Я вже більше не хочу ходити, — сказав хлопчик, — бо котитися куди краще. Тож давайте котитися назад!

І став котитися перший хлопчик-покотильчик, а за ним песик і кошичок. І котилися, і котилися, аж закотилися назад до своєї маленької хатини.

Переклав з англійської мови Михайло Лотоцький

———

Пояснення-словничок: **котитися вниз** – to roll down hill **круглий** — round; **грубий** — великий розміром, об'ємистий — gross (не мішати з товстий — fat); **короткий** — short; **комин** — chimney; **підлога** — floor; **грубка** — піч, що служить огрівати хату і варити їжу; **бублик** — thick-ring roll; **здибатися** — зустрічатися — to meet; **гусак** — gander; **завиванець** — тут: страва з м'яса з начинкою (stuffing); **догори дном** — upwards; **горбок** — hill; **наздогнати** — to over take; **підскочити** — to hop up.

Світлана КУЗЬМЕНКО

ЗАЙЧИК

(Ілюстрація Юрія Козака)

Я собі звичайний зайчик:
Пострибайчик, побігайчик.

То сіренький, то біленький —
Так, як татко, так, як ненька.

А чому — чи кожний знає —
Колір хутра я міняю?

Чи пускаюся у біг:
Скільки духу, скільки ніг?!

СІЧЕНЬ — ЛЮТИЙ

Січень холодом січе,
Снігом з білих хмар натче.
Та, набравши сили й духу,
Пустить з вітром завірюху.

Завірюха покружля,
Килими порозстеля
У степах, в діброві й лісі,
Щоб колосся налилися,

Щоб дерева проросли,
Плоду людям принесли.
А як Лютий залютує —
Річку в кригу замурує,
Де переходили ми брід —
Заіскриться сонцем лід.

СНІГОВИЦІ

Сніги, сніги, сніговиці,
Сплела зима рукавиці
Та й зодягла на ялину,
На дубочка й на калину,
Ще й маленькі, білі-білі
На тонке вишневе гілля.
А весною яснолице
Сонце зніме рукавиці.

Григорій КИРИЛЕНКО

ПІДСТРЕЛЕНА МАВПОЧКА

(Лист із Індо-Китаю)

Одного жаркого дня наш загін помалу просувався на високу кам'янисту гору, густо зарослу високою травою та грубими деревами. З них сірими шнурками спускалися до землі довгі ліяни. Навколо в листатих кущах папороті шелестіли смертоносні змії. Дорога була тяжка. На кожному кроці треба було прорубувати шлях довгими ножами, подібними до шабель, дряпатися на високі горби, то знову спускатися з них. Один необережний крок, і можна впасти на гостре каміння. Лише після півдня ми досягли верха гори. Одяг на нас був мокрий від поту. Нарешті, натрапили ми на струмочок, що пробивався з-під великого каменя. Подали команду спочити та покріпитися.

Ми скинули з плечей маршові мішки і дістали з них консерви та інші харчі. Після короткого спочинку знову рушили в дорогу. З гори було багато легше спускатися. Та не встигли ми зійти й на половину гори, як попереду поміж кущами та на деревах зчинився великий шум. Всі насторожилися. На наказ вояки приготували свої рушниці та кулемети. Один вояк, роздивившись, крикнув:

— Та це мавпи наробили такого шуму! Ось, я їх зараз налякаю!

Він підніс рушницю і вистрілив на пострах. Бахнув постріл і в ту ж мить щось упало сірою грудкою на траву й почало жалісно вищати. Це куля відбилася рикошетом і попала в мавпочку. Ціла зграя мавп шарахнулась на боки. Вони вилізли на верховіття дерев і стали викрикувати та репетувати. Ми наблизилися до місця, звідки линув розпачливий крик. У високій траві лежала мавпочка. Куля зранила їй передню ногу. Викрики мавпочки змінилися на плач, подібний до плачу малої дитини. З очей мавпочки текли сльози. Вояк, який поранив мавпочку, зарядив рушницю, щоб добити тварину. Я притримав його руку:

— Не вбивай її, я заберу мавпочку з собою.

Я взяв тварину на руки, вважаючи, щоб мене не вкусила. Спершу вона рвалася, потім притихла. Я перев'язав рану і поклав мавпочку до мішка, закинув його на плечі й почав доганяти свій загін.

Увечорі ми вийшли на широку дорогу, де чекала на нас колона автомашин. Вони швидко завезли нас до міста. Зайшовши до своєї кімнати, я випустив мавпочку на підлогу. Вона не рухалася. Тоді я поклав її під своє ліжко, налив у миску холодної води і поставив біля неї, а сам ліг спати. Скоро заснув твердим сном. Коли ранком я прокинувся, почув, що мавпочка п'є воду. Спершу я оглянув її рану. Полив йодом, перев'язав і поклав знову під ліжко, наклавши коло неї цукерок,

коржиків та бананів.

За кілька днів рана почала гоїтися. Тваринка зрідка вилазила з-під ліжка і на трьох ногах проходжувалася по кімнаті, коли нікого не було. Потім обережно почала брати ласощі з руки. За два тижні рана зажила.

Впродовж кількох місяців мавпочка виросла і зміцніла. Я назвав її Бамбу. Вона стала моїм приятелем. Уже нікуди від мене не втікала. Іноді я виїжджав на кілька днів і залишав її саму в хаті. Поставив їй харчі й воду та просив друзів доглядати мою приятельку. Коли я повертався, Бамбу вибігала мені назустріч. З радощів вилізала мені на плечі, на голову, а очі в неї горіли з радощів як у дитини. Вона навчилася подавати на привітання руку.

Хоч мавпочка не вміла говорити, то плямкала губами, наче питалася мене, де я забарився. Робила мавпочка інколи пакості. Раз розірвала в капітана десять пакетів цигарок, розбила в маґазині кілька пляшок рому, винесла на дах білизну, що просохала на подвір'ї, перекривляла старшину, сидячи на високій пальмі...

Ми їй те все вибачали. Мавпочка харчувалася разом зі мною в їдальні. Сідала до столу, як рівноправний член нашого загону і їла з мисочки. Поївши, що смачніше, вона йшла спати на мату під моїм ліжком. Отак виглядала наша дружба.

———

Пояснення-словничок: **загін** — військовий відділ, з'єднання (detachment); **рикошет** —куля, яка відбилася під кутом, „заблукана" куля (ricochet); **шарахнутися** — розскочитися, розбігтися на різні боки; **коржик** — солодке печиво; **забаритися** — запізнитися, бути відсутнім довший час; **мата** — підстілка (mat).

ОЙ, СИВАЯ ТА І ЗОЗУЛЕНКА

(Щедрівка для шкільного хору)

Аранжація Миколи Лисенка
Переклад Ярослава Полянського

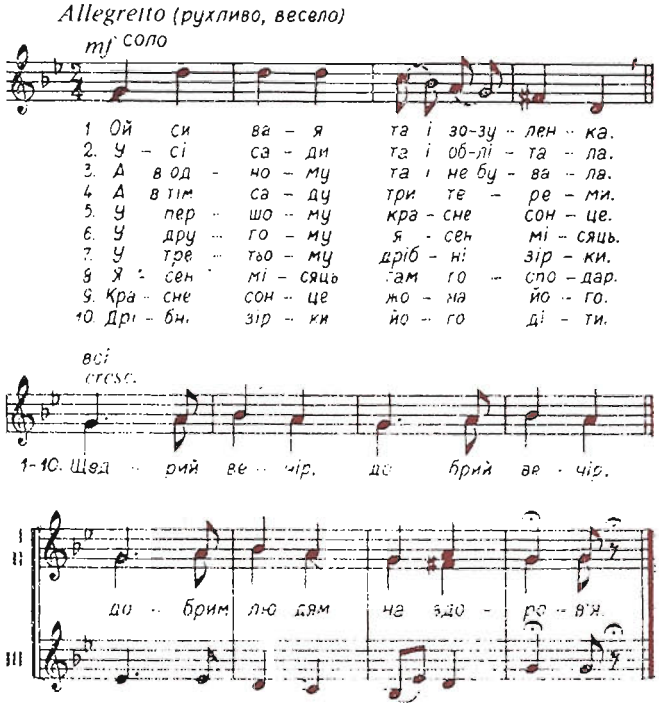

СІЧЕНЬ

Січень снігом січе, а мороз вогнем пече.
Січень без снігу — літо без хліба.
У січні вночі панують сови та сичі.
Хвали січень сніговий.
Якщо дерева внизу часто вкриваються інеєм, слід чекати гарного врожаю.
Коли січень мокрий та з відлигами, літо буде прохолодне.
Іній на деревах обіцяє мороз, а туман з'являється перед відлигою.
Зорі перед морозом світяться чисто, яскраво.

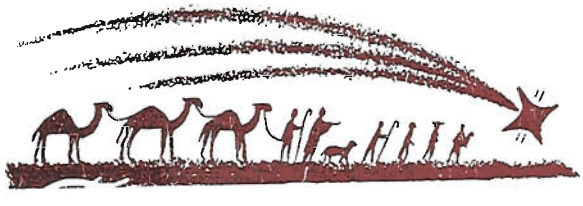

Світлана КУЗЬМЕНКО

ХУРТОВИНА

(Ілюстрація Яреми Козака)

Розгулялась хуртовина за вікном.
Вкрила землю пребілесеньким рядном.

Сипле снігом по деревах, по дахах.
Причаївся, склавши крила, кожний птах.

Цілу ніч ревіло, дуло і гуло,
А уранці в небі сонечко зійшло.

Усміхнулось сяйним усміхом своїм.
Хуртовина попрощалася із ним.

І полинула в якийсь ще інший край.
А куди? — Вона не скаже — й не питай.

А сніжинки, що на сонечку лежать,
Діямантами коштовними блищать.

Пояснення-сповничок: „на сонечку" — під світлом сонця.

Текст: Роман ЗАВАДОВИЧ

Ілюстрації: Іван БРИКОВИЧ

Гоца драла

В зимову вечірню пору
Голуб злинув з Вифлеєму.

На воротях Гоци сів,
Крилоньками злопотів —

І сказав: „У цю хвилину
Народилась Бог-Дитина!"

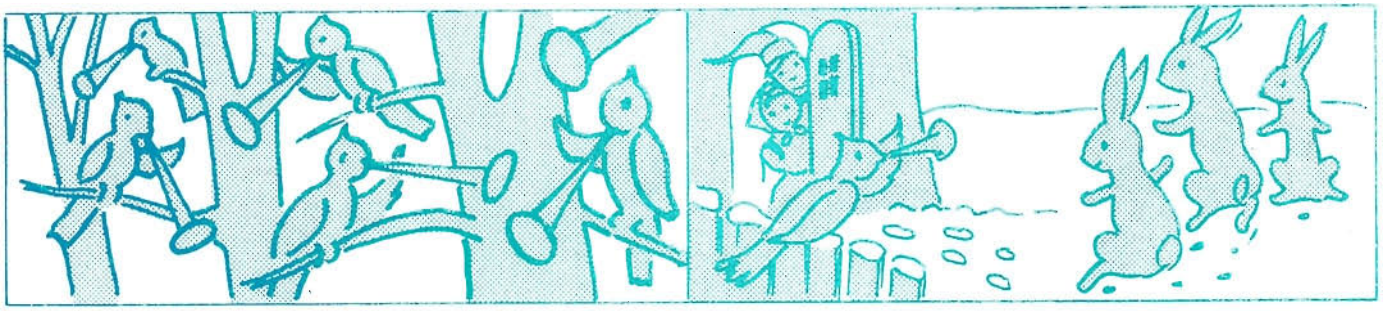

Як цю вістку ліс почув,
Мов бандура затремтів.

Вийшли Гоца й ґном надвір:
„Чи то так наш грає бір?"

Вийшли зайці з-між кущів,
Кличуть дятлів, хом'ячків.

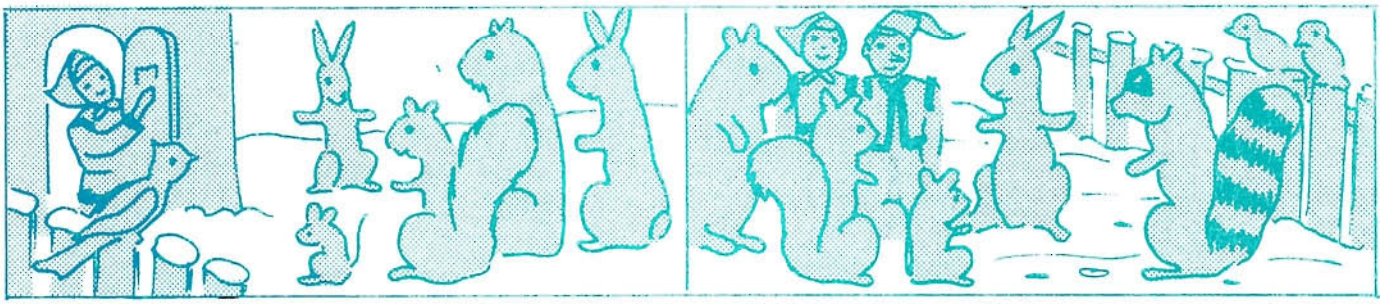

Гоца каже: „Звірі-браття,
Будемо Різдво вітати!"

Гей, зраділа вся звірня
І велика, і дрібна.

Стала ув однім ряду,
Заспівала коляду.

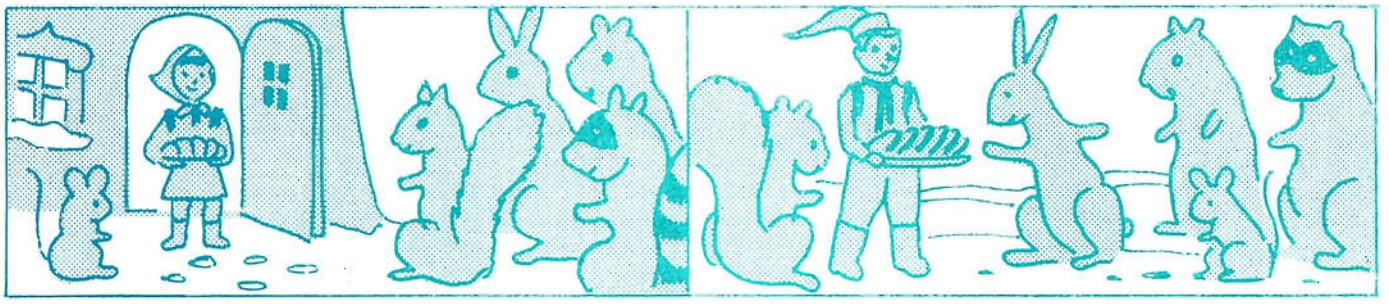

Гоца, хоч і не багата,
З хати винесла колачик.

Ґном рівненько покроїв,
Кожний гість кришку з'їв.

Всі раділи, а над бором
Золоті сіяли зорі.

———

Пояснення-словничок: **бір** — тут взагалі великий ліс.